

Nowy kościół w Litwinowie

poświęcony przez ks. arcybiskupa dr Bolesława Twardowskiego.

licznych wiosek, ale nawet z odleglejszych stron Podola. Niestety z powodu przeszkód służbowych odpadł zapowiadany udział dostojników cywilnych i wojskowych z Tarnopola, a ludność pragnąca ujawnić uczucia patriotyczne zwłaszcza po tak świetnych sukcesach dyplomatycznych i wojskowych przy zajęciu Zaozlia, entuzjastycznie witała obecność oficerów brzeżańskiego garnizonu z p. pułkownikiem Fildorfem na czele.

Na naszych kresach dzień poświęcenia nowego kościoła nabiera dla polskiej ludności szczególnego znaczenia, różni się od zwyczajnych uroczystości tym, że nie jest tylko radosnym wydarzeniem, ale także zapoczątkowaniem nowej epoki w życiu narodowym tej ziemi. Po upośledzeniu polskich mieszkańców pod względem religijnym w porównaniu z ludnością wschodniego obrządku, posiadającą w każdej wsi swoją cerkiew, jest takie poświęcenie zapoczątkowaniem równouprawnienia ludności polskiej, dając jej to, co ruska ludność miała oddawna tj. możność zaspokojenia swych potrzeb religijnych na miejscu, bez potrzeby odbywania kilkunastukilometrowych wędrówek do parafialnego kościoła. Także związanie wszystkich ważniejszych wydarzeń życia każdego mieszkańca od kolebki do śmierci z miejscowym kościołem, w którym się one odbywają, jest dla każdego wiernego bezcennym węzłem z kościołem wedle wyrytych na dzwonach słów: „Żywych wołam i umarłych żegnam”.

Uroczystość w Litwinowie spotęgowała pamięć dawnej świetności kilkadziesiąt lat temu istniejącego w tymże miejscu kościoła, który początkami swymi sięgał zarania dziejów ziemi Halickiej, parafia bowiem litwinowska powstała za czasów arcybiskupa lwowskiego bł. Jakuba Strepy. W piętnastym wieku kościół ten uzyskał wspaniałe uposażenie przez prze-

możny wówczas ród Buczańskich, a w roku 1476 doznała ta dotacja powiększenia przez darowiznę Skarbów, właścieleli sąsiednich Sarnańczuk, którzy całe uposażenie tej wsi przenieśli na kościół Litwinowa. Kościół ten był zarazem parafialnym, parafia litwinowska graniczyła pierwotnie z parafią Buszeza, a dopiero po założeniu Brzeżan w roku 1530 parafia Litwinowa stała się sąsiadką Brzeżan.

W następnym stuleciu prawdopodobnie w roku 1624 kościół w Litwinowie został w czasie napadów turecko - tatarskich spalony, dzicz tatarska zniszczyła także całe miasto Litwinów wraz z zamkiem i oddał wszelki słuch zagnął tak o kościele, jak o parafii miejscowej, osada straciła więc dawne znaczenie i dawną świetność. Litwinów przez kilkadziesiąt lat pozabawiony był kościoła, a jego ludność polska została przydzielona do kilkanaście kilometrów oddalonej parafii i skutkiem tego powoli, lecz nieuchronnie stopniała.

Dopiero obecna właścicielka Litwinowa p. Helena Lityńska zajęła się z niezwykłą w dzisiejszych czasach gorliwością budową nowego kościoła, ofiarowała grunt, ponosiła znaczną część kosztów i cały trud budowy, który wspólnym wysiłkiem miejscowej ubogiej ludności i sumptem i zabiegami władz oraz zebranymi składkami dobiegł do obecnego stadium, umożliwiającego już poświęcenie świątyni. Dlatego też szlachnie Ks. Arcybiskup w kazaniu, wygłoszonym w czasie poświęcenia, podniósł zasługi fundatorki i zachęcił ogół ludności polskiej na kresach do dalszej wytrwałości w wykończeniu wewnętrznego upiększenia świątyni.

Przy sposobności wzmianki o tym poświęceniu należy się także parę słów uznania dla Urzędu Wojewódzkiego tarnopolskiego, według którego planów